

EN BÜYÜK MİRASIM ORGANLARIM OLSUN

Ass. Dr. Mira Köseadağ
İnt. Dr. Eda Altıntaş
İnt. Dr. Ulaş Bozkurt
İnt. Dr. Zeynep İpekçi

Organ Nakli Nedir?

Organ nakli; vücutta görevini yapamayan bir organın yerine canlı bir vericiden veya ölüden alınan sağlam bir doku veya organın nakledilmesidir.

Akış M. , Katırcı E. , Uludağ H. Y. , Küçükılıç B. , Gürbüz T. , Türker Y. , Kayacan H. , Öngel K. , Gül H. Süleyman Demirel Üniversitesi personelinin organ-doku bağışı ve nakli hakkındaki bilgi ve tutumları. SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi. 2009; 15(4): 28-33. 6 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

**3-9 Kasım
ORGAN BAĞIŞI HAFTASI"**

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
ORGAN VE DOKU BAĞIŞ FORMU

BAGIŞ YAPANIN	BAGIŞ KAYIT NO
T.C. KİMLİK NO	DÜZENLEME TARİHİ
ADI SOYADI	ADRES
CİNSİYETİ	
BABA ADI	
ANA ADI	
DOĞUM YERİ	
DOĞUM TARİHİ	
KAN GRUBU	CEP TELEFONU : (zorunludur)
MESLEĞİ	
EĞİTİM DURUMU	

ŞAHİTLERE AIT BİLGİLER

1. ŞAHİDİN	2. ŞAHİDİN
TC KİMLİK NO	
ADI SOYADI	
BABA ADI	
ANA ADI	
DOĞUM YERİ	
DOĞUM TARİHİ	

KART İLE İLGİLİ BİLGİLER

VERİLDİĞİ İL	
VERİLDİĞİ KURUM	
KARTIN SERİ NUMARASI	

BAĞIŞ YAPILAN ORGAN VE DOKULAR

ORGAN VE DOKULARIMIN TÜMÜNÜ BAĞIŞLAMAK İSTİYORUM

EVET ☐

SADECE İŞARETLENEN ORGAN VE DOKULARIMI BAĞIŞLAMAK İSTİYORUM			
☐ BÖBREK	☐ İNCE BARSAK	☐ TENDON	☐ EKSTREMİTE SAĞ BACAK
☐ KARACİĞER	☐ KORNEA	☐ YÜZ VE SAÇLI DERİ	☐ EKSTREMİTE SOL BACAK
☐ KALP	☐ KAS DOKUSU	☐ DERİ	☐ EKSTREMİTE SAĞ KOL
☐ KALP KAPAĞI	☐ KEMİK	☐ ÜST SINDIRIM YOLLARI	☐ EKSTREMİTE SOL KOL
☐ AKCİĞER	☐ KIKIRDAK	☐ ÜST SOLUNUM YOLU	☐ UTERUS
☐ PANKREAS			

BEYİN ÖLÜMÜNDEN SONRA ULAŞILACAK KİŞİNİN:

ADI SOYADI	TC KİMLİK NO
CEP TELEFONU (zorunludur)	YAKINLIĞI
BAGIŞ YAPANIN İMZASI	1.ŞAHİDİN İMZASI
	2.ŞAHİDİN İMZASI

DÜZENLEYEN

NOT: İmzalı bağış formları taranıp sisteme yüklenecektir.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
ULUSAL ORGAN VE DOKU NAKLİ KOORDİNASYON SİSTEMİ

AİLE İZİN FORMU

Organ nakli ve bağışı hakkında tümüyle aydınlandım. Hiçbir baskı ve etki altında kalmadandoğumla’nın, ölümü halinde tüm/ organlarımın, organ nakli için kullanılmasına izin veriyorum.

İMZA:

ADI ve SOYADI:

YAKINLIĞI:

TANIKLAR:

Ölümümden sonra aşağıda işaretledi organlarımı bir başkasının yaşamasına yardımcı olmak amacıyla bağışlıyorum.

☐ Kalp / K.Kap. ☐ Karaciğer ☐ Böbrek ☐ Pankreas
☐ Akciğer ☐ Kornea ☐ Kemik ☐ Kas Dokusu
☐ Kikirdak ☐ Tendon ☐ İnce Barsak ☐ Yüz ve Saçlı Deri
☐ Ekstremit ☐ Üst Solunum ☐ Üst Sindirim Y. ☐ TAMAMI

Adı - Soyadı: Kan Grubu:

D. Veri - Tarihi: İmza:

Adres:

Ölümümden sonra ulaşılabilircek kişi:

Adı - Soyadı: Tel:

Kartın Verildiği Kurum: T.C. Sağlık Bakanlığı

Bağışlanan her organ
yeni bir hayattır

ORGAN VE DOKU BAĞIŞ KARTI

Ölümümden sonra bir başkasının yaşamasına yardımcı olmak istiyorum

2238 sayılı kanuna uygundur.

- <https://shgmorgandb.saglik.gov.tr/Eklenti/41688/0/bagis-formu>
- <http://www.organnakli.hacettepe.edu.tr/bagis>
- <https://www.saglik.gov.tr/TR,11250/ulusal-organ-ve-doku-nakli-koordinasyon-sistemi-yonergesi.html> 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

Bağışlarınızla Bekleyiş Bitsin
Hayat Devam Etsin

305

Toplam Ölü Donör
(31.12.2021)

22660

Toplam Bekleyen Hasta
(31.12.2021)

583837

Toplam Bağış Kartı
(31.12.2021)

7762

Toplam Nakiller
(31.12.2021)

<https://www.tonv.org.tr/projeler/organ-nakli-koordinatörlerine-yonelik-organ-bagisi-gonullulugunu-tesvik-egitimi-2/> 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

- Organ temininde ABD’de yapılan nakillerin yaklaşık %61’i,
- Avrupa’da yapılan nakillerin yaklaşık %82’si kadavra donörlerden oluşmaktadır [7, 8].
- İspanya, milyon kişi başına düşen 49.6 kadavra donör sayısı ile, tüm Dünya’da ilk sıradadır.
- Ülkemiz ise milyon kişi başına düşen 6 kadavra donör sayısı ile bu sıralamada kırk birinci sıradadır [9].

Organ, Doku Nakli ve Diyaliz Hizmetleri Daire Başkanlığı veri tabanından elde edilen bilgilere göre, **Ocak 2008- Aralık 2016** tarihleri arasında toplam **27343** nakil işlemi gerçekleştirilmiştir.

Şantaş, Gülcan. Şantaş, Fatih. 'Türkiye'de Organ Bağışının Mevcut Durumu ve Organ Bağışında Stratejik İletişimin Önemi' SdÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi / Cilt 9 Sayı 2 / 2018 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

Tablo 2. Organ nakli hasta istatistikleri

Nakil Türü (Standart Nakil)	Sayı	Yüzde
Canlıdan Nakil	19944	%72,94
Kadaverik Nakil	7399	%27,06
Toplam	27343	%100

Cinsiyete Göre Dağılım (Beyin Ölümü Bilgileri)	İzin Durumu	Sayı	Yüzde
Erkek	Bağış	2,1 K	%30,52
	İzin Yok	4,77 K	%69,48
Kadın	Bağış	1,2 K	%26,85
	İzin Yok	4,77 K	%73,15

Kaynak: Sağlık Bakanlığı, Organ, Doku Nakli ve Diyaliz Hizmetleri Daire Başkanlığı

Ölüden organ ve doku alma koşulu ve cesetlerin bilimsel araştırma için muhafazası: ⁽¹⁾

Madde 14 – Bir kimse sağlığında vücudunun tamamını veya organ ve dokularını, tedavi, teşhis ve bilimsel amaçlar için bıraktığını resmi veya yazılı bir vasiyetle belirtmemiş veya bu konudaki isteğini iki tanık huzurunda açıklamamış ise sırasıyla ölüm anında yanında bulunan eşi, reşit çocukları, ana veya babası veya kardeşlerinden birisinin; bunlar yoksa yanında bulunan herhangi bir yakınının muvafakatiyle ölüden organ veya doku alınabilir.

Aksine bir vasiyet ibraz edilmedikçe yoksa, kornea gibi ceset üzerinde bir değişiklik yapmayan dokular alınabilir. ⁽²⁾

Ölü, sağlığında kendisinden ölümünden sonra organ veya doku alınmasına karşı olduğunu belirtmişse organ ve doku alınamaz.

ORGAN VE DOKU ALINMASI, SAKLANMASI, AŞILANMASI VE NAKLİ HAKKINDA KANUN Kanun Numarası : 2238
Kabul Tarihi : 29/5/1979 Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 3/6/1979 Sayı : 16655 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt :
18 Sayfa : 150 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

NEDEN KADAVERİK ORGAN NAKLİ SAYISI AZ?

- Organ nakli konusunda sağlık personeline ve organ-doku nakil koordinasyon ekiplerine verilen eğitimlerin uzmanlaşmaması
- Personel yeterli bilgi düzeyinde olmadığından aileler ile doğru iletişim kurulamaması dolayısıyla hekim – donör yakını arasındaki iletişim eksikliği ve yanlış bilgilendirme
- Donör yakınının beyin ölümü hakkında bilgi eksikliğinden yanlış fikir ve tutum sahibi olması

şantaş, Gülcan. şantaş, Fatih. 'Türkiye’de Organ Bağışının Mevcut Durumu ve Organ Bağışında Stratejik İletişimin Önemi' Sdü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi / Cilt 9 Sayı 2 / 2018 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

BEYİN ÖLÜMÜ NEDİR? NE DEĞİLDİR?

Beyin ölümü; tüm beyin, beyincik ve hayati merkezlerin yer aldığı beyin sapı denilen özel beyin bölgesinin fonksiyonlarının **geri dönülmez şekilde kaybolduğu ve mutlak ölümle sonuçlanan bir süreçtir**. Beyin ölümü tablosundaki hastanın sadece kalbi atmaktadır, bir başka deyişle sadece nabızı ve kalp atımları alınabilmektedir. Dışardan izlenebilen tek yaşam işareti kalp atımlarıdır. Diğer yaşamsal fonksiyonları tıbbi destek ve solunum cihazıyla sağlanmaktadır. Öyle ki bu hastaların **kendiliğinden solunumları da olmadığı için yaşam destekleri kesilir kesilmez kaybedilirler**.

Ölüden Organ ve Doku Alınması

Ölüm halinin saptanması:

Madde 11 – (Değişik: 2/1/2014-6514/41 md.)

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili olarak tıbbi **ölüm**ün gerçekleştiğine, biri nörolog veya nöroşirürjiyen, biri de anesteziyoloji ve reanimasyon veya yoğun bakım uzmanından oluşan iki hekim tarafından kanıta dayalı tıp kurallarına uygun olarak oy birliği ile karar verilir.

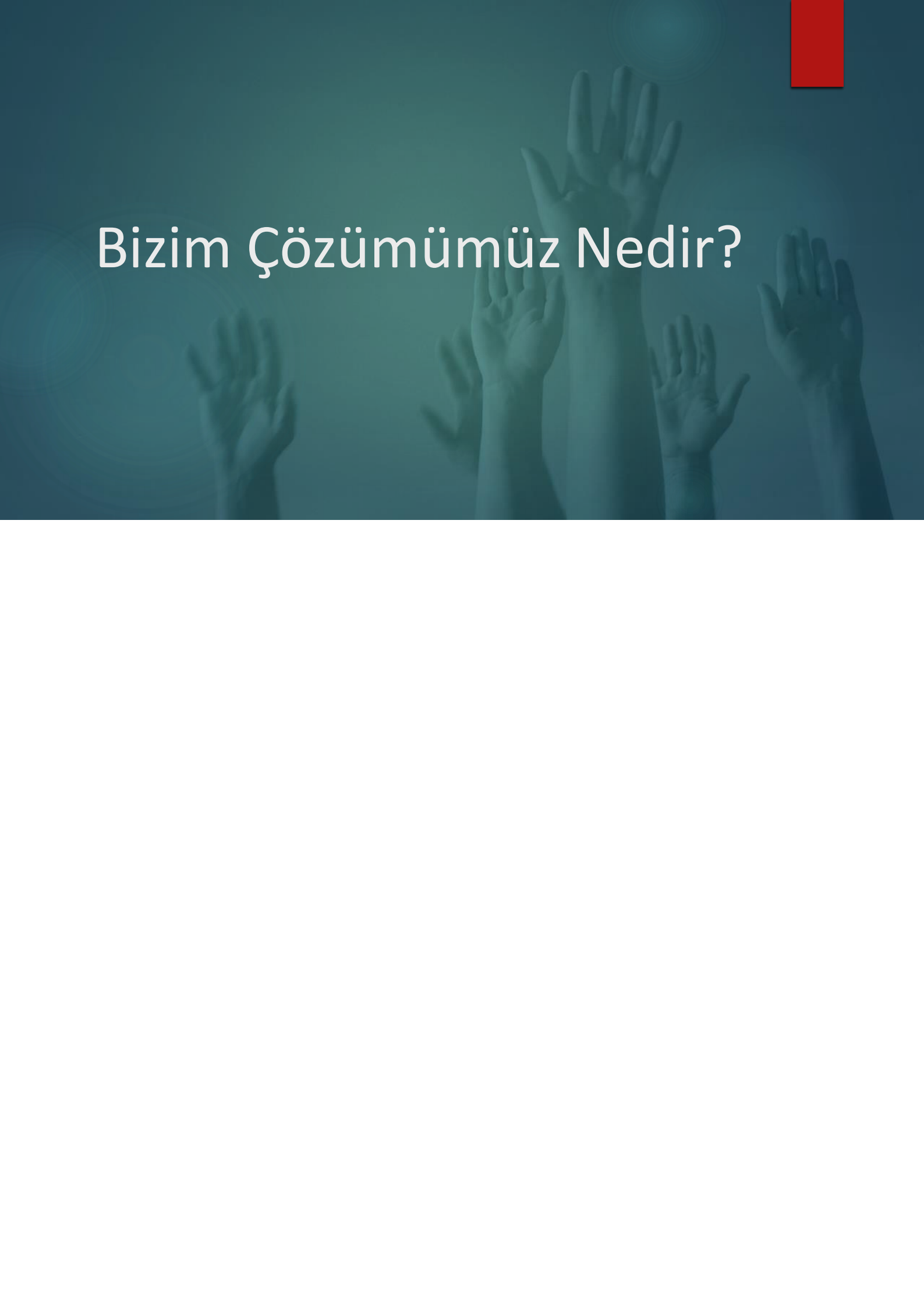
- <http://www.organnakli.hacettepe.edu.tr/olum.shtml> 2Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ORGAN VE DOKU ALINMASI, SAKLANMASI, AŞILANMASI VE NAKLİ HAKKINDA KANUN Kanun Numarası : 2238 Kabul Tarihi : 29/5/1979 Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 3/6/1979 Sayı : 16655 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 18 Sayfa : 150 2 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

Tablo 4. Hasta Yakınlarının Ölümünden Sonra Organları Bağışlamama Nedenleri (n=338)

Bağışlamama Nedenleri*	Sayı	%
Organ bağışına karşı olma	30	8.9
Dini inançlar	28	8.3
Bağışlanmış organları uygunsuz kullanmak	29	8.6
Ailenin organ bağışına karşı olması	10	3.0
Vücut bütünlüğünün bozulmasını istememek	32	9.5
Korku, kendini hazır hissetmeme	23	6.8
Ölüm hakkındaki geleneksel fikirler	28	8.3
Kararsızlık	37	10.9
Hekimlere güvensizlik	69	20.4
Cesede eziyet	29	8.6
Kendisini organ nakline uygun bulmama	14	4.1
Medyadan etkilenme	26	7.7
Kişisel tercih	54	16.0
Beyin ölümü olsa bile kalbi çalışırken organ alınması	25	7.4
Organ bağışı hakkında yeterli bilgiye sahip olmama	14	4.1
Belirli bir nedeni yok	12	3.6

*Sadece evet cevapları alınmıştır.

Özkan, Sultan. Yılmaz, Emel. 'Hasta Yakınlarının Organ Bağışı ile İlgili Bilgi ve Tutumları' Aile ve Toplum Yıl: 11 Cilt: 5 Sayı: 17 Nisan-Mayıs-Haziran 2009 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.

The background of the slide features a teal-colored image of several hands raised in the air, suggesting a group or audience. In the top right corner, there is a solid red rectangular block.

Bizim Çözümümüz Nedir?

-
- Beyin ölümü gerçekleşen hastaların yakınları üzüntüleri ve hastalarının henüz ölüm haberini almadıkları için olan ümitleri dolayısıyla organ bağışı yapmayı **reddedebiliyor**. Sonrasında bu karar dolayısıyla pişman da olabiliyorlar.
 - Biz bunun olmaması için organ bağışçısına bağış formunu doldururken neden organlarını bağışladığına dair bir **ses kaydı ya da yazılı metni** bırakmasını sağlayarak ailesine bu durumu kendi diliyle açıklama imkanını tanıyacağız. Bağışçı bu ses kaydında insanların sağığına katkı sağlamak için organlarını bağışlamayı **'istediğini'** ve ailesinin de ölmeden önceki fikrine saygı duyup izin vermesini rica ettiğini belirtecek.

Eğitimler

Franz ve arkadaşları (1997) senaryolar kullanarak beyin ölümü ile ilgili bilgi düzeyini değerlendirdikleri çalışmalarında, bağış yapan katılımcıların çoğunun yakınlarının gerçekten ölüp ölmediği konusunda şüpheleri olduğunu ve bağış yapmayan ailelerin beyin ölümünü daha az anladıklarını bulmuşlardır. Ayrıca beyin ölümü gerçekleşmesi durumunda bu kişinin komada mı yoksa ölü mü olarak algılandığı incelendiğinde ise bağışı kabul eden ailelerin %28'inin ve bağışı kabul etmeyen ailelerin %45'inin, yakınlarının komada olduğunu düşündüğü görülmüştür. Bağış yapan ailelerin %12'si ve reddedenlerin %27'si beyin ölümü gerçekleşen kişinin "kalp atıyor olmasına rağmen ölü" ifadesinin yanlış olduğunu ve bağışlayanların %20'si ve bağışlamayanların %52'si beyin ölümü gerçekleşen bir kişinin iyileşebileceğini düşündüğü saptanmıştır. Genel olarak katılımcıların büyük çoğunluğu beyin ölümünü anlamış olduklarını belirtmelerine rağmen bağışlayanların yaklaşık yarısı ve bağışlamayanların %80'i beyin ölümü ile ilgili bir ya da daha fazla soruyu yanlış cevaplamışlardır. Bulgular beyin ölümünü anladığını söyleyen aile üyelerinin bu tanıyı ve tıbbi kriterleri gerçekten anlayıp anlamadığı sorusunu akıllara getirmektedir. Benzer biçimde Siminoff, Burant ve Younger (2004) potansiyel donör ailelerinin beyin ölümünü anlama ve kabul düzeylerini inceledikleri çalışmalarında, katılımcıların hepsinin kısmen ya da tam olarak beyin ölümünü tanımlamış olmasına rağmen sadece %15,8'inin beyin ölümünü ölüm olarak kabul ettiği görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğu kalp durduğu zaman kişinin öldüğünü belirtmiş ve çoğunluğun hala beyin ölümü ile ilgili kafalarının karışık olduğu görülmüştür.

İş Birlikçiler

T.C Sağlık Bakanlığı

Tıp fakülteleri

Türkiye Organ Nakli Vakfı

İl Sağlık Müdürlükleri

1 Organ Bağışçısı 8 kişiye CAN verir

#İBağış8Yaşam

#İBağış8Yaşam

Aynı bağışçı, dokuları ve gözleriyle
50 kişinin
daha hayatını kurtarabilir veya yaşam
kalitesini artırır, umut olur.

U.S. Department of Health & Human Services / ABD Sağlık Ve İnsani Hizmetler Bakanlığı

KAYNAKÇA

- ▶ Akış M., Katırcı E., Uludağ H. Y., Küçükçılıç B., Gürbüz T., Türker Y., Kayacan H., Öngel K., Gül H. Süleyman Demirel Üniversitesi personelinin organ-doku bağıışı ve nakli hakkındaki bilgi ve tutumları. SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi. 2009;15(4): 28-33. 6 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ <https://shgmorgandb.saglik.gov.tr/Ekleni/41688/0/bagis-formu>
- ▶ <https://www.aa.com.tr/tr/saglik/turkiyede-26-bin-894-kisi-organ-nakli-bekliyor/2412516>
- ▶ <https://www.tonv.org.tr/projeler/organ-nakli-koordinatorlerine-yonelik-organ-bagisi-gonullulugunu-tesvik-egitimi-2/> 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ Öden, Tuğba Nur, Demir Korkmaz, Fatma . «Kadavra Donörden Organ Nakli Oranlarını Arttırmada Hemşirenin Sorumlulukları: Sahada Neler Yapabiliriz?». Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 8 / 3 (September 2021): 558-565 5 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ Şantaş, Gülcan, Şantaş, Fatih. 'Türkiye'de Organ Bağışının Mevcut Durumu ve Organ Bağışında Stratejik İletişimin Önemi' SdÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi / Cilt 9 Sayı 2 / 2018 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ ORGAN VE DOKU ALINMASI, SAKLANMASI, AŞILANMASI VE NAKLİ HAKKINDA KANUN Kanun Numarası : 2238 Kabul Tarihi : 29/5/1979 Yayımlandığı R. Gazete : Tarih : 3/6/1979 Sayı : 16655 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 18 Sayfa : 150 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ <http://www.organnakli.hacettepe.edu.tr/olum.shtml> 2 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ Özkan, Sultan, Yılmaz, Emel. 'Hasta Yakınlarının Organ Bağışı ile İlgili Bilgi ve Tutumları' Aile ve Toplum Yıl: 11 Cilt: 5 Sayı: 17 Nisan-Mayıs-Haziran 2009 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.
- ▶ Can, Fatma. 'Organ bağışında aile onayı üzerine bir gözden geçirme' Nesne Psikoloji Dergisi (NPD), 2017, Cilt 5, Sayı 9, Volume 5, Issue 9, 131-149 1 Kasım 2022 tarihinde erişilmiştir.